

GUADALUPE NETTEL

POVESTEA
FIICEI

Traducere din spaniolă și note de
CORNELIA RĂDULESCU

HUMANITAS
fiction

*If you've never wept and want to, have
a child.*¹ David Foster Wallace,
Incarnations of Burned Children

*Scendono dai nostri fianchi
I lombi di tanti figli segreti.*²

Alda Merini, *Reato di vita*

„Cel ce se consideră superior, inferior sau
chiar egal cu altul nu înțelege realitatea.“

Buddha, *Sutra diamantului*

1. Dacă n-ai plâns niciodată și vrei să plângi, fă un copil. (în engl., în orig.)

2. Din coapsele noastre purcede/ Stirpea fiilor noștri de taină. (în it., în orig.)

A privi un copil care doarme înseamnă a contempla fragilitatea ființei umane. A-i asculta respirația suavă și armonioasă provoacă un amestec de calm și uimire. Îi urmăresc somnul, chipul său liniștit și bucălat, firul de lapte care i se scurge dintr-un colț al gurii, pleoapele perfecte, și mă gândesc că în fiecare zi unul dintre copiii care dorm în toate leagănele lumii încetează să existe. Se stinge tăcut precum o stea pierdută în univers, între mii de altele care continuă să lumineze întunericul nopții, fără ca moartea lui să afecteze pe cineva, în afară de rudele apropiate. Mama rămâne nemângâiată pe viață, uneori și tatăl. Ceilalți acceptă faptul cu o resemnare uluitoare. Moartea unui nou-născut este ceva atât de comun, încât nu mai surprinde pe nimeni, și totuși, cum s-o accepți după ce ai fost atins de frumusețea acestei ființe intacte? Privesc copilul care doarme în salopeta sa verde, complet destins, cu capul pe o parte pe perna albă, și-mi doresc să

trăiască, nimic să nu-i tulbure somnul și nici viața, toate pericolele lumii să stea departe de el și iureșul catastrofelor să-l ocolească. „Nimic nu ți se va întâmpla cât timp voi fi lângă tine“ îi promit, deși știu că mint, pentru că, în fond, sunt la fel de neputincioasă și de vulnerabilă ca și el.

PARTEA ÎNTÂI

Acum două săptămâni s-au mutat noii vecini în apartamentul de alături. E vorba de o femeie cu un copil care pare nemulțumit de viață, ca să spun doar atât. Nu l-am văzut niciodată, dar îmi ajunge că-l aud. Se întoarce de la școală pe la ora două, când mirosul de mâncare se răspândește pe culoarele și scările blocului. Cu toții aflăm când ajunge după felul nerăbdător în care sună. Iar odată intrat în casă, începe să țipe, plângându-se de meniu. Judecând după miros, mâncarea din casa aia nu e nici sănătoasă, nici apetisantă, totuși reacția copilului trebuie că e exagerată. Proferează jigniri și cuvinte vulgare, ceva deconcertant la un copil de vârsta lui. Mai trântește și ușile și azvârle tot felul de obiecte de pereți. Crizele astea durează destul de mult. De când s-au mutat, am avut parte de trei, niciodată n-am rezistat până la capăt, așa că n-aș ști cum se termină. Țipă în asemenea hal și cu atâta disperare, că mă văd silită să plec de acasă.

Trebuie să recunosc că niciodată nu m-am înțeles cu copiii. Dacă mă abordează, îi evit, când e musai să interacționez cu ei, habar n-am cum s-o fac. Mă număr printre persoanele care se crispează total dacă într-un avion sau într-o sală de așteptare de la medic aud plânsul unui bebeluș, și simt că înnebunesc dacă asta durează mai mult de zece minute. Nu că ăștia mici m-ar dezgusta complet: a-i vedea cum se joacă în parc sau se bat pe o jucărie la groapa cu nisip e chiar amuzant. Sunt un exemplu viu de cum am fi noi, oamenii, dacă nu ar exista legile urbanității și ale civismului. Ani în șir am încercat să-mi conving prietenele că reproducerea e o greșeală ireparabilă. Le spuneam că un copil, oricât de dulce și tandru ar fi el în momentele sale bune, le va îngrădi libertatea, va fi o povară economică, ca să nu mai vorbesc de uzura fizică și emoțională pe care o presupune: nouă luni de sarcină, alte șase sau mai multe de alăptat, treziri dese în cursul nopții când sunt mici, apoi o angoasă permanentă când sunt adolescenți. „În plus, societatea e în așa fel făcută pentru ca noi, nu bărbații, să avem grijă de copii, iar asta presupune de multe ori să ne sacrificăm cariera, activitățile personale, erotismul și uneori partenerul“, spuneam pe un ton vehement. „Chiar credeți că merită?“

Pe atunci călătoriile erau foarte importante pentru mine. Să aterizez în țări îndepărtate, despre care nu știam mare lucru, să le străbat pe jos sau în autobuze hărtănite, să le descopăr cultura și gastronomia se numărau printre plăcerile acestei lumi la care n-aș fi renunțat în ruptul capului. O parte din studii le-am făcut în afara Mexicului. În ciuda vieții cu destule lipsuri pe care o duceam atunci, văd acea perioadă ca pe etapa cea mai ușoară a vieții mele. Un pahar de ceva și câțiva prieteni erau de-ajuns să transforme noaptea în sărbătoare. Eram tineri și, spre deosebire de acum, o noapte pierdută nu lăsa urme. Să trăiesc în Franța, chiar cu bani puțini, îmi dădea posibilitatea să cunosc alte continente. Când rămâneam la Paris citeam cu orele la bibliotecă, mă duceam la teatru, la baruri și cluburi de noapte. Nimic compatibil cu maternitatea. Femeile care au copii nu pot trăi așa. Cel puțin în primii ani ai copilului. Pentru a-și permite o ieșire la film sau la cină

e nevoie de planificare din timp: să găsească o dădacă sau să-și convingă soțul să stea cu copiii. De aceea, ori de câte ori lucrurile deveneau serioase cu un bărbat, îi explicam că nu se putea reproduce cu mine. Dacă începea să despice firul în patru sau îi citeam pe chip un semn de tristețe sau de nemulțumire, apelam pe loc la suprapopularea Terrei, un motiv puternic și destul de umanitar ca să nu par acrită sau, mai rău, egoistă, cum sunt numite cele care au decis să fugă de rolul istoric al sexului nostru.

Spre deosebire de generația maică-mii, pentru care e aberant să nu faci copii, în generația mea multe femei au hotărât să se abțină. De pildă, prietenele mele se împart în două grupuri egale: cele care se gândesc să abdice de la libertatea lor și să se sacrifice pe altarul conservării speciei, și cele dispuse să-și asume oprobiul social și familial și să-și păstreze autonomia. Fiecare își justifică poziția cu argumente serioase. Firește, mă înțelegeam mai bine cu cele din urmă. Printre ele, Alina.

Ne-am cunoscut pe la douăzeci de ani, vârsta pe care multe societăți o consideră ideală pentru a procrea, numai că ambele aveam o aversiune asemănătoare față de ce numeam, complice, „cătușele omenеști“. Eu făceam un doctorat în literatură, dar, chiar cu bursă și ce mai câștigam ca *freelance*, tot nu aveam siguranță economică. Alina avea un post care o solicita, dar bine plătit, la un institut de artă și se

străduia să devină în același timp manager cultural. Deși veniturile ei erau duble față de-ale mele, trimita o parte familiei: tatăl său era bolnav de mulți ani și trăia singur într-un sat din Veracruz, mama ei se recupera după o embolie. Alina ajunsese devreme în acea etapă a vieții în care părinții depind de noi. Cum ar fi putut să se ocupe și de un copil?

Pe atunci eram o mare adeptă a artelor divinatorii, mai ales a chiromanției și tarotului. Îmi amintesc că într-o zi, după o petrecere care lăsase în urmă două pahare sparte și un cimitir de sticle pe balcon, Alina și cu mine am rămas singure în apartamentul meu. Pe Rue Vieille du Temple, atât de pustie la ora aceea, răsunau pașii ultimului invitat. Am întrebato dacă era de acord să-i dau în cărți. A acceptat ca să-mi facă pe plac, căci era o tipă pragmatică și ideea de a primi mesaje de la niște forțe invizibile i se părea ceva total aiurea. Tarotul îl considera un joc ca oricare altul. Modelul pe care l-am ales atunci era ambițios și se referea la tot restul vieții sale. Alina a tăiat cărțile de mai multe ori și le-a pus pe masă după indicațiile mele. Apoi am început să le întorc lent, atât din cauza alcoolului, cât și ca să confer teatralitate momentului. Iar povestea se arăta treptat, exact cum se revelează o fotografie cufundată în nitrat de argint. Apăreau Împărăteasa, Șasele de Pică, Moartea și Spânzuratul. Moartea – arcana cu numărul treisprezece, care în multe jocuri de tarot nici măcar nu

poartă un nume – este o carte simbolică și nu implică neapărat un deces, însă indică o schimbare radicală și profundă. Totul ducea către o tragedie care avea să-i modifice existența, putea chiar să se termine rău. Am făcut un efort să-mi ascund uluirea. Probabil că Alina mi-a sesizat imediat figura năucită și m-a întrebat îngrijorată ce-am văzut.

— Păi aici zice că o să fii mamă și că viața ta va însemna claustrare, am spus cu un zâmbet jucăuș.

Alina a negat dând din cap și a râs, convinsă că o luam peste picior. Dar ochii ei negri și mari mă priveau întrebător și am ghicit în ei o nuanță de neliniște. Am continuat să bem, iar după două ore, după ce-am dat gata și ultima sticlă, am condus-o până la ieșire. Am urcat scările și m-am vârat în pat speriată de ce văzusem.

După câteva luni, Alina s-a întors în Mexic și a găsit un post bun la o galerie. Eu am rămas încă un an în Franța, iar după masterat am călătorit în Asia de Sud. Am străbătut pe jos văi și cărări de munte. Am vizitat temple și centre de pelerinaj budiste. Eram fascinată de călugărițele în straie cafenii și rase în cap care renunțaseră la viața de familie, pentru a se dedica studiului și meditației. Mă așezam tăcută la câțiva metri de ele ca să le aud cântând cu voci deloc guturale precum cele ale călugărilor, sau recitând sutre care vorbeau despre eliberare și sfârșitul suferinței. Distanța e o probă infailibilă a prieteniei.

PARTEA ÎNTÂI

11

PARTEA A DOUA

115